

Høringsinnspill fra KS Bedrift om forbud mot bruk av mineralolje til oppvarming av bygg

Vi viser til at Klima- og miljødepartementet ber om innspill til forskrift om forbud om bruk av mineralolje i oppvarmingen av bygg.

KS Bedrift er nærings- og arbeidsgiverorganisasjon for samfunnsbedrifter som opererer over hele landet innenfor ulike bransjer som energi, avfall, beredskap, brann, havn, helse og omsorg m.fl. Vi organiserer lokale og regionale bedrifter som er arbeidsgivere for over 12.000 ansatte.

KS Bedrift ønsker primært å fokusere på departementets ønske om innspill om mulige konsekvenser av å inkludere fjernvarmeprodusentenes bruk av mineralolje i et eventuelt forbud.

Fjernvarmeproduksjon bruker i dag lite mineralolje

Et generelt forbud mot bruk av mineralolje til oppvarming i bygg er viktig, fordi det vil utgjøre et viktig signal og i større grad bidra til målsettingen om lavere utslipp av CO₂-ekvivalenter. I 2015 var produksjonen av fjernvarme 5,4 TWh i Norge. Fjernvarme er bygget ut eller er under utbygging i 92 prosent av norske byer på mer enn 10 000 innbyggere (Norsk Fjernvarme). Fjernvarmebransjen har de senere årene vært proaktive og bruker i dag lite eller ingen mineralolje i grunnlasten. Mineralolje (inkludert beredskapsbruk) sto kun for 1,1 prosent av energien levert gjennom fjernvarmesystemene i 2015. En vurdering av om et eventuelt forbud også skal gjelde fjernvarmeproduksjon, bør ta hensyn til dette. Fokuset bør heller rettes mot å utnytte allerede tilgjengelig energi mer effektivt og i tråd med prinsippene for sirkulær økonomi.

På den annen side er det nødvendig å ivareta beredskapsbehovet i norsk energiforsyning. Et unntak fra et eventuelt forbud bør derfor vurderes.

KS Bedrift mener det er viktig å ivareta beredskapsbehovet i norsk energiforsyning.

Fleksible energisystemer bidrar til å nå miljømål og sikre beredskapen

Fjernvarme har et stort potensial til ytterligere å frigjøre store mengder elektrisk kraft fra oppvarmingssektoren, slik at fossile brensler kan fases ut. Som nevnt over utgjør mineralolje en liten andel av energikildene. I hovedsak benytter anleggene andre kilder, alt fra spillvarme fra industri og avfallsforbrenning, varmepumper, bioenergi eller annet til oppvarming av vann. Kort oppsummert bidrar fjernvarmeproduksjon til:

1. å utnytte energi som er til overs, og som ellers vil gå tapt
2. å erstatte andre fossile brensler (mineralolje) til oppvarming og elektrisitetsproduksjon
3. fornuftig utnyttelse av spillvarme fra forbrenning av restavfall
4. å sikre miljømessig behandling av avfall som ikke skal deponeres eller materialgjenvinnes
5. å løse andre utfordringer innen klima (luft), miljø (miljøgifter) og byutvikling
6. å sikre en robust, fleksibel og mangfoldig energiforsyning (eget poeng i «Strategi for innføring av vannbåren varme», OED 2002).
7. å bevare beredskapen nasjonalt (pkt. 4, 5 og 6).

Smart å utnytte spillvarme fra avfallsforbrenning

I forbindelse med denne høringen, ber også Klima- og miljødepartementet om innspill om hvilke energibærere det vurderes som mest aktuelt å legge om til i fjernvarmeproduksjonen, herunder særlig omfanget av omlegging til biobrensler. Bakgrunnen for dette antar KS Bedrift ligger i ønsket om å fase ut bruken av all fossil oppvarming, da uttalelsen fra Stortingets energi- og miljøkomité i juni 2016 er omtalt i konsekvensutredningen. I den sammenhengen fremhever departementet i sin konsekvensvurdering, at det meste av forurensende utslipp fra produksjon av fjernvarme stammer fra avfallsforbrenning av fossile materialer. KS Bedrift ønsker å fremheve viktigheten av å skille mellom utslipp fra avfallsforbrenning og fjernvarmeproduksjon, slik at departementet ikke bidrar til å skape et bilde av at fjernvarmeproduksjon bidrar til store utslipp. Dette kan få uheldige konsekvenser i form av at markedet ikke lenger ønsker fjernvarme basert på spillvarme fra avfallsforbrenning. Vi ønsker å understreke at fremtidens restavfall er ventet å inneholde mindre fossilt materiale, dersom nasjonale krav om utsortering av plast innføres (se mer nedenfor).

KS Bedrift mener derfor at avfallsbaserte brensler er en smart utnyttelse av allerede tilgjengelige ressurser. En eventuell overgang til biobrensler i produksjon av fjernvarme, må derfor ikke ekskludere bruk av avfallsbaserte brensler som kan inneholde fossilt materiale.

KS Bedrift vil fremheve at varmeproduksjon basert på energi som uansett er tilgjengelig, er en smart måte å utnytte ressurser på. Spillvarme er en viktig varmeressurs, og behov for avfallsforbrenning vil det være i uoverskuelig fremtid. Energiutnyttelse av avfall er en del av den sirkulære økonomien.

Viktig med like vilkår i et felles nordisk marked

Energiutnyttelse er en fornuftig utnyttelse av avfallsressurser som ikke egner seg til materialgjenvinning. Samtidig sikrer denne behandlingsformen at miljøgifter tas ut av kretsløpet og destrueres. Sammensetningen i restavfallet varierer, innholdet avhenger av sortering i forkant.

Avfallsforbrenningsanleggene stiller krav om sortering før avfallet leveres til anlegget, samtidig foretas det stikkprøver for å unngå at avfall som ikke skal brennes havner i ovnene. Utover dette har energigjenvinningsanlegg liten innflytelse på sammensetningen i restavfallet. Dersom det i fremtiden blir et forbud mot fossile materialer i fjernvarmeproduksjon vil dette ramme norske avfallsforbrenningsanlegg spesielt, da de mest sannsynlig ikke vil få levert energien til fjernvarmeproducenter. Dette vil dermed medføre økt eksport av avfall, spesielt til Sverige hvor fjernvarmeproduksjon er mer utbredt enn i Norge.

Like rammevilkår i et nordisk marked er viktig i denne sammenhengen.

Vurderer utsortering av plast

Miljødirektoratet utreder for tiden tiltak for å øke materialgjenvinningen, og et av virkemidlene som vurderes er krav om kildesortering av plast og våtorganisk avfall fra husholdninger og lignende avfall. Bakgrunnen for denne utredningen kommer fra krav i gjeldende rammedirektiv for avfall (2008/98/EF).

Europakommisjonen har levert et forslag om å stille krav om 65 prosent materialgjenvinning innen 2030. Det er usikkert om forslaget fra Kommisjonen blir vedtatt slik det nå foreligger, men det er uansett forventet at fremtidens restavfall vil inneholde mindre fossile materialer og våtorganisk materiale. På den annen side vil det i uoverskuelig fremtid være avfall som ikke egner seg til materialgjenvinning, men som best egner seg til energigjenvinning fremfor deponering. Dette kan f.eks. være tilgriset avfall som kan ødelegge kvaliteten på annet utsortert avfall eller miljøgifter som ønskes ut av kretsløpet.

Miljømyndighetene må ikke innføre et regelverk som medfører en degradering av resirkulert materiale. Som en naturlig følge av kravet om økt materialgjenvinning, mener KS Bedrift at det blir nødvendig å innføre ulike kvalitetskriterier for å unngå såkalt «downcycling». Viktig er det også å anerkjenne at behovet for energigjenvinning vil være til stede i uoverskuelig fremtid. Enkelte komponenter eller hele produkter som skapes i dag, vil ikke være egnet til materialgjenvinning eller deponering.

Regelverket må etterstrebe og få miljøgifter ut av kretsløpet. Da er det smart å utnytte denne tilgjengelige energien til fjernvarme.

Oppsummering

KS Bedrift oppfordrer Klima- og miljødepartementet om å ta hensyn til det fremtidige behovet for energigjenvinning av avfall. Dersom kun biobrensler kan benyttes i fremtidens fjernvarmeproduksjon, vil dette medføre at energi som produseres på restavfall vanskelig lar seg utnyttes til fjernvarme. Dette vil begrense fleksibiliteten i energiforsyningen, redusere beredskapen, øke avfallseksporten og dermed innskrenke mulighetene for å utnytte avfallsressurser nasjonalt og best mulig miljø- og samfunnseffektivt.

Svein Kamfjord

Direktør KS Bedrift Avfall

Kristine von Hanno

Næringspolitisk rådgiver

